

2. 11. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Obsah pojmu běžný obchodní styk při aplikaci § 196a obchodního zákoníku

Nabytí nebo zcizení v rámci běžného obchodního styku je jednou z výjimek uplatnění striktních požadavků ustanovení § 196a obchodního zákoníku („ObZ“) - tedy stanovení hodnoty převáděného majetku posudkem znalce jmenovaného soudem a případným schválením valnou hromadou, dochází-li k nabytí /převodu majetku do tří let od vzniku společnosti.

WEINHOLD LEGAL

Vzhledem ke konstantní judikatuře Nejvyššího soudu, která pokládá právní úkon učiněný v rozporu s ustanovením § 196 a odst. 3 ObZ až případně za absolutně neplatný, může být otázka, zda zamýšlená transakce spadá pod pojem běžný obchodní styk, či nikoliv, naprosto klíčovou. Respektive může rozhodovat o „bytí a nebytí“ - tedy potencionální absolutní neplatnosti, dané transakce.

Definici pojmu běžný obchodní styk obchodní zákoník neobsahuje. Pro definování tohoto pojmu je tedy třeba pracovat s judikaturou a odbornou literaturou.

Dle komentáře k obchodnímu zákoníku: *„zcizením nebo nabytím majetku mimo běžný obchodní styk je každé zcizení či nabytí majetku, jež se netýká běžné činnosti AS či není realizací jejího předmětu podnikání. Naproti tomu nabýváním nebo zcizováním majetku v rámci běžného obchodního styku bude vždy nabytí či zcizení majetku, jímž se realizuje předmět podnikání AS“* (Prof. JUDr. Jan Dědič a kol., Obchodní zákoník komentář, díl III. nakladatelství Polygon, 1. vydání, září 2002). Skutečnost, že pro to, aby předmětný převod naplňoval podmínky běžného obchodního styku, je rozhodující, že zúčastněná společnost v rámci převodu naplňuje svou podnikatelskou aktivitu zapsanou v obchodním rejstříku, je rovněž uvedena v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Odo 613/2005. Shodně pak i rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 15 Cmo 252/2006.

K tomu doplňuje JUDr. Luboš Chalupa v článku „Běžný obchodní styk ve smyslu § 196a odst. 4. obchodního zákoníku“ publikovaného v Právním rádci 3/2010, že úkon činěný v běžném obchodním styku musí být právní úkon, který spadá pod činnosti které jsou předmětem podnikání dané společnosti zapsaným v obchodním (a živnostenském) rejstříku, musí jít o úkon úplatný a jeho podmínky, včetně výše a splatnosti kupní ceny musí být v daném místě a čase obvyklé, opíraje se, kromě jiného, o rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 4063/2007.

Na první pohled se jeví akcentace prvku souladu právního úkonu se zapsaným předmětem podnikání dané společnosti jako přehnaný formalismus. Vždyť i sám Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 29 Cdo 753/2009 uvádí, že „výklad pojmu běžná obchodní činnost nelze ztotožňovat (jen) s předmětem

podnikatelské činnosti zapsaným v obchodním rejstříku, když není pochyb o tom, že při výkonu podnikatelské činnosti podnikatelé vstupují i do závazkových vztahů, které jsou pro výkon předmětu činnosti nezbytné a které současně nelze podřadit pod předmět podnikání zapsaný v obchodním rejstříku.“ Na druhé straně je však nezbytné vzít v úvahu, zda podnikatelé do závazkových vztahů, které by nespádaly do jejich předmětu podnikání, vstupují, či mohou vstupovat běžně. Jinými slovy obvykle, pravidelně a opakovaně.

Bude-li statutární orgán řádně plnit svou povinnost jednat s péčí řádného hospodáře, bude zcela jistě činit právní úkony jménem společnosti za účelem dosažení zisku. Bude-li tak činit opakovaně, možno říci soustavně, naplní definici živnosti dle zákona č. [455/1991](#) Sb.; živnostenského zákona, v platném a účinném znění. Takovouto činnost by však společnost neměla vykonávat bez příslušného živnostenského oprávnění.

Naopak, půjde-li o právní úkon, který není danou společností činěn obvykle (tedy jakýsi „*day to day matter*“) bude jen obtížné tvrdit, že jde o úkon v běžném obchodním styku. Jinými slovy ona běžnost nemůže být založena na tom, co je běžně děláno mezi podnikateli, ale na tom, co je (respektive co má být) běžné pro danou společnost.

Jako příklad lze uvést dceřinou společnost automobilky, s.r.o. se základním kapitálem 200.000,- Kč, která bude pro danou automobilku vyrábět karoserie. Cena jedné karoserie snadno přesáhne onu magickou 10% hranici, bez výjimky uvedené v § 196a odst. 4 ObZ by tedy musela být oceněna znaleckým posudkem. To by bylo v praxi samozřejmě značně nepraktické. Produkce karoserií zároveň bude zřejmě činností řádně zapsanou jako předmět podnikání dané společnosti. Zcela jinou situací by ovšem byl nákup souboru továrních hal, ve kterých by měla výroba probíhat, od mateřské společnosti. Jde sice o úkon, který by mezi podnikateli byl za tímto účelem obvykle činěn, jistě však ne o běžný právní úkon mezi zúčastněnými společnostmi. Dle mého názoru by tedy v žádném případě neměl být nazírán optikou běžného obchodního styku.

A to tím spíše, že by opačná optika činila ustanovení § 196a odst. 3 ObZ zcela obsoletním. Vždyť téměř o jakémkoliv úkonu společnosti lze tvrdit, že určitým způsobem směřuje k naplnění jejího podnikatelského cíle, naplňuje její podnikatelské záměry či je pro její podnikání nezbytným. A regulativ obvyklosti podmínek daného právního úkonu / převodu. Ten bude jen obtížně použitelný v případě absence relevantního znaleckého posudku. Navíc každý takto učiněný úkon bude zakládat nejistotu, jak bude posouzen soudem v případě pozdějšího sporu.

I z tohoto důvodu lze doporučit pečlivě zvažovat, zda daný právní úkon opravdu splňuje všechna výše uvedená kritéria a v případě pochybností postupovat sice dražší a zdlouhavější, zato však jistější cestou ocenění hodnoty majetku znalcem určeným soudem, a případně i schválení valnou hromadou dle § 196a odst. 3 ObZ.

Otakar Martinec

[WEINHOLD LEGAL, v. o. s.](#)

Charles Square Center
Karlovo náměstí 10
120 00 Praha 2

Tel: +420 225 335 333

Fax: +420 225 335 444

e-mail: wl@weinhholdlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)